

گزارش یک مورد واریاسیون نادر عصب سیاتیک

ابرج جعفری انارکولی*، دکتر علیرضا محمودیان**، دکتر حسین حقیر***، دکتر مختار جعفرپور****

نویسنده مسئول: مشهد و زنجان، دانشکده پزشکی، گروه علوم تشریح ijafari@yahoo.com

دریافت: ۸۵/۱۲/۵ پذیرش: ۸۶/۷/۲۳

چکیده

عصب سیاتیک بزرگترین شاخه‌ی شبکه‌ی ساکرال و قطورترین عصب بدن (به عرض ۲ سانتی‌متر) است که به وسیله‌ی شاخه‌های قدامی S3 - L4 تشکیل و از طریق سوراخ سیاتیک بزرگ و از زیر عضله‌ی پیریفورمیس از لگن خارج شده، وارد ناحیه‌ی گلوئتال می‌گردد. سپس از فاصله‌ی بین تروکانتر بزرگ و برجستگی ایسکیال عبور کرده، وارد خلف ران می‌شود که معمولاً در زاویه‌ی فوقانی حفره‌ی رکیبی با تقسیم به دو شاخه‌ی انتهایی به نام عصب‌های تی‌بیال و پروئتال مشترک پایان می‌یابد. اگرچه تقسیم عصب سیاتیک به دو شاخه‌ی اصلی انتهایی در لگن شایع است ولی وقوع هم‌زمان واریاسیون‌هایی نظیر تقسیم عصب سیاتیک به دو شاخه‌ی انتهایی در حفره‌ی لگنی، وجود عضله‌ی پیریفورمیس با دو بخش فوقانی و تحتانی کاملاً مجزا، تقسیم عصب گلوئتال تحتانی به دو دسته‌ی الیاف فوقانی و تحتانی، عبور شاخه‌ی پروئتال مشترک به همراه الیاف فوقانی عصب گلوئتال تحتانی از بین دو قسمت عضله‌ی پیریفورمیس و عبور شاخه‌ی تی‌بیال به همراه الیاف تحتانی عصب مذکور از زیر بخش تحتانی عضله در ناحیه‌ی گلوئتال یک طرف پدیده‌ای نادر و بسیار مهم است که می‌تواند از نظر گیرافتادن این عناصر در بین دو بخش عضله و ایجاد سندرم پیریفورمیس و همین‌طور به لحاظ مجاورت نزدیک‌تر با محل تزریقات عضلانی ناحیه‌ی گلوئتال دارای اهمیت فوق‌العاده باشد. این واریاسیون نادر برای متخصصین علوم پزشکی به خصوص جراحان و متخصصین علوم تشریح بسیار ارزشمند است و آگاهی از وجود چنین واریاسیونی می‌تواند از عوارض جانبی در حین عمل جراحی بکاهد.

واژگان کلیدی: عصب سیاتیک، واریاسیون، عضله‌ی پیریفورمیس

مقدمه

سیاتیک بزرگ در حالی که در زیر عضله‌ی پیریفورمیس قرار دارد، ترک می‌کند و وارد ناحیه‌ی گلوئتال می‌شود. سپس از فاصله‌ی بین تروکانتر بزرگ و برجستگی ایسکیال به طرف پایین می‌رود و در سطح خلفی ران و پروکسیمال به مفصل

عصب سیاتیک در مبدا به عنوان قطورترین عصب بدن و به پهنای ۲ سانتی‌متر، ادامه‌ی باند فوقانی شبکه‌ی ساکرال می‌باشد که به محض تشکیل در لگن در جلوی عضله‌ی پیریفورمیس قرار می‌گیرد و سپس لگن را از طریق سوراخ

*دانشجوی دکترای تخصصی علوم تشریح دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مربی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

**دکترای تخصصی علوم تشریح، استادیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد

***دکترای تخصصی علوم تشریح، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد

****دکترای تخصصی علوم تشریح، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد